

Η ολοκλήρωση του νέου εθνικού σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων (ΕΣΔΑ) και η επικύρωσή του πυροδότησαν μια πρωτόγνωρη κινητικότητα σε τοπικό επίπεδο. Μια γενικευμένη συζήτηση έχει ξεκινήσει, αν και όχι πάντα με τον καλύτερο τρόπο, ούτε και με τα επιθυμητά αποτελέσματα:

- Για τα τοπικά σχέδια διαχείρισης, για την πρόληψη, την προδιαλογή, την ανακύκλωση και την κομποστοποίηση, για την ενεργότερη συμμετοχή των πολιτών.
- Για τις δημοτικές υποδομές, τη χωροθέτηση και τη χρηματοδότησή τους, για την αποκεντρωμένη διαχείριση, το δημόσιο χαρακτήρα και το κόστος της διαχείρισης.

Την ίδια στιγμή, βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη μια γενικευμένη επίθεση στο ΕΣΔΑ, με σκοπό την αμφισβήτηση της αξιοπιστίας του και την υπονόμωσή του, στην πράξη. Γιατί το νέο ΕΣΔΑ, παρά τα όποια προβληματικά του σημεία, ενσωματώνει βασικές κινηματικές διεκδικήσεις στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων. Λογικό είναι να βρίσκει απέναντί του τους πολιτικούς υποστηρικτές του συγκεντρωτικού μοντέλου διαχείρισης των αποβλήτων (με «πολιορκητικό κριό» τα φαραωνικά έργα ΣΔΙΤ διαχείρισης σύμμεικτων απορριμμάτων), τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα, το επιχειρηματικό και επιστημονικό «λόμπι» της καύσης, αλλά και την ηγεσία της ΚΕΔΕ. Η επίθεση έχει συγκεκριμένους στόχους, κυριότερους από τους οποίους θεωρούμε τους εξής:

- Να μην υπάρξουν ενιαίοι, δεσμευτικοί και φιλόδοξοι στόχοι, σαν αυτούς που βάζει το ΕΣΔΑ.
- Η αναθεώρηση των περιφερειακών σχεδιασμών, που έπρεπε να είχαν ήδη εναρμονιστεί με το ΕΣΔΑ, να καθυστερήσει και να είναι επιφανειακή, αφήνοντας ανοιχτό το παράθυρο για επιστροφή στις παλιές και καταδικασμένες λογικές διαχείρισης.
- Να μην «περπατήσει» η συγκρότηση του ενιαίου, δημόσιου φορέα διαχείρισης των αποβλήτων.
- Να συνεχιστεί το ίδιο, φαύλο καθεστώς στον τομέα της ανακύκλωσης.
- Να «ξεπαγώσουν» οι διαγωνισμοί ΣΔΙΤ, απορροφώντας το μεγαλύτερο μέρος των περιορισμένων δημόσιων πόρων και να συνεχιστεί η εκχώρηση δραστηριοτήτων της αυτοδιοίκησης, σε όλα τα επίπεδα, στο ιδιωτικό κεφάλαιο.
- Να ξαναμπεί στο τραπέζι η καύση, σαν βασική μέθοδος διαχείρισης των αποβλήτων.

Παιχνίδι σε «διπλό ταμπλό»

Στην παρέμβασή μας αυτή, εστιάζουμε στο τελευταίο ζήτημα, αυτό της καύσης. Τους τελευταίους μήνες, είναι εξαιρετικά μεγάλος ο αριθμός, αλλά και η συχνότητα με την οποία εναλλάσσονται συνέδρια, ημερίδες, παρουσιάσεις και «πατέντες» για την ενεργειακή αξιοποίηση των αποβλήτων, σύμφωνα με την προσφιλή επικοινωνιακή παρουσίαση της καύσης.

Το αξιοπρόσεκτο σε όλη αυτήν την εκστρατεία «αναστήλωσης» της καύσης είναι ότι, εκτός από τους φανατικούς υποστηρικτές της γενικευμένης καύσης αποβλήτων ή της καύσης δευτερογενών καυσίμων από μαζική επεξεργασία σύμμεικτων απορριμμάτων, εμφανίζεται μια νέα τάση. Πιο ευέλικτη και πιο

προσαρμοστική στα νέα δεδομένα. Η οποία προσπαθεί να παρουσιάσει όχι μόνο ότι η καύση είναι συμβατή με τα όσα προβλέπει το νέο εθνικό σχέδιο (ΕΣΔΑ), αλλά και ότι το υπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο. Τα επιχειρήματα; Μικρότερες δυναμικότητες, από αυτές που ξέραμε, άρα αποκέντρωση(!). Εφαρμογή, αφού πρώτα εξαντληθούν οι άλλες μορφές διαχείρισης (κι ας τροφοδοτούνται με σύμμεικτα απορρίμματα). Συμπαράγωγή θερμότητας - ηλεκτρισμού (άργησαν, αλλά το κατάλαβαν ότι δε γίνεται αλλιώς). Και, φυσικά, το υπερ-όπλο: «μηδενικό υπόλειμμα».

Αστείοι ισχυρισμοί και, ταυτόχρονα, προκλητικά υποκριτικοί. Αρκεί να θυμηθούμε τι ακριβώς λέει το εθνικό σχέδιο: «Μέθοδοι θερμικής ανάκτησης ενέργειας δευτερογενών στερεών καυσίμων όπως η καύση, η αεριοποίηση, η πυρόλυση, η αεριοποίηση plasma κ.ά. θεωρούνται διεργασίες υψηλής περιβαλλοντικής όχλησης και βάσει της αρχής της προφύλαξης δεν ενδείκνυνται από τον παρόντα σχεδιασμό. Ως εκ τούτου τεχνικές που παράγουν RDF/SRF δεν ενδείκνυνται για την επεξεργασία των απορριμμάτων καθότι απομακρύνουν υλικά που πρέπει να οδεύουν προς ανακύκλωση». Πόσο πιο καθαρά να ειπωθούν τα πράγματα;

«Αποκεντρωμένη διαχείριση με μηδενικό υπόλειμμα»

Είναι κάτι παραπάνω από βέβαιο ότι σενάρια αυτού του τύπου διακινούνται το τελευταίο διάστημα στις περιφέρειες με τον πιο κρίσιμο ρόλο, στην παρούσα φάση, για την κατεύθυνση που θα πάρει η διαχείριση των αποβλήτων. Μιλάμε για τις περιφέρειες της Πελοποννήσου και της Αττικής, τις διοικήσεις και τους φορείς διαχείρισης των οποίων κάλεσαν οι αρχές της ΕΕ να δώσουν εξηγήσεις, πριν από λίγο καιρό στις Βρυξέλλες (4/11/2015).

Αν και δεν είναι γνωστές πολλές λεπτομέρειες, το μοντέλο που παρουσιάζεται κάνει λόγο:

- για κάπως μικρότερες μονάδες διαχείρισης σύμμεικτων απορριμμάτων, αφού πρέπει να υπάρχει το πρόσχημα της αποκέντρωσης,
- για αντίστοιχης δυναμικότητας μονάδες καύσης, οι οποίες θα υποδέχονται τα δευτερογενή καύσιμα που θα παράγουν οι πρώτες και
- για παράπλευρες δραστηριότητες, στις οποίες θα απορροφάται η παραγόμενη ηλεκτρική και θερμική ενέργεια, ώστε να μπορεί να πιαστεί ο στόχος της ενεργειακής απόδοσης του 65% για τις μονάδες καύσης (αλλιώς, η διαδικασία της καύσης θεωρείται ισοδύναμη της ταφής)

Το ανησυχητικό στοιχείο δε βρίσκεται στην ευρηματικότητα των όσων κρύβονται πίσω από τέτοιους σχεδιασμούς, όσο στο γεγονός ότι αυτοί οι σχεδιασμοί φαίνεται να βρίσκουν «ευήκοα ώτα». Αφού, «καπνός χωρίς φωτιά δεν υπάρχει». Όχι, πιστεύουμε, επειδή η καύση έγινε, ξαφνικά, ελκυστική. Αλλά, κυρίως, επειδή υπάρχουν, ταυτόχρονα και συνδυαστικά, δυο κρίσιμες συνθήκες. Από τη μία πλευρά, η ατολμία και οι καθυστερήσεις στην εφαρμογή του εθνικού σχεδίου και στην ουσιαστική αναθεώρηση των περιφερειακών σχεδίων. Και από την άλλη, η απουσία ασφαλών χώρων τελικής διάθεσης (ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ), που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν σαν «ασφαλιστική δικλείδα» για ένα μεταβατικό διάστημα και να παίξουν το ρόλο που τους αντιστοιχεί -συνεχώς μειούμενο, δηλαδή- σε ένα μεγαλύτερο βάθος χρόνου. Ξέρουμε πολύ καλά το τι γίνεται στην Πελοπόννησο, όπου λειτουργεί μόνο ένας πολύ μικρός ΧΥΤΑ στο Ξυλόκαστρο και το ίδιο καλά ξέρουμε ότι ο ΧΥΤΑ Φυλής «έχει φάει τα ψωμιά του».

Να γιατί βρίσκουν πρόσφορο έδαφος τέτοια σενάρια, να γιατί και στο πρόσφατο παρελθόν άρχισε να διακινείται ένα ακόμη πιο «πρωτόγονο» σενάριο, αυτό της εξαγωγής των σκουπιδιών για καύση στο εξωτερικό. Επιβεβαιώνεται, επίσης, αυτό που υποστηρίζουμε εδώ και χρόνια. Ότι, δηλαδή, οι πολιτικές που υποτιμούν την προδιαλογή των υλικών και πριμοδοτούν τη μαζική επεξεργασία σύμμεικτων, αναγκαστικά οδηγούν σε πρακτικές (και σε νέες υποδομές) καύσης, αυτό που έχουμε περιγράψει σαν το «κρυφό σενάριο». Το οποίο, ως τώρα, μπορεί να μην αποτελούσε την άμεση προτεραιότητα των

εμπλεκόμενων οικονομικών ομίλων. Να, όμως, που ήρθαν έτσι τα πράγματα και κάποιοι/ες τους έδωσαν το δικαίωμα να βγουν από το καβούκι τους και να μας πλασάρουν το νέο «οικολογικό» προϊόν τους.

Να δοθούν καθαρές εξηγήσεις

Είναι προφανές ότι η συζήτηση, ακόμη και αυτών των σεναρίων, δεν μπορεί να γίνεται πίσω από κλειστές πόρτες. Σε μια περίοδο, κατά την οποία, περιμένουμε οι περιφερειακοί σχεδιασμοί (ΠΕΣΔΑ) να πάρουν την τελική τους μορφή, ο/η καθένας/μία πρέπει να πάρει υπεύθυνη και δημόσια θέση. Κι αν θέλει να συνδέσει το όνομά του με την καύση ας το κάνει. Όχι, όμως, στο όνομα της αποκεντρωμένης διαχείρισης, με έμφαση στην προδιαλογή των υλικών και όχι στο όνομα του νέου εθνικού σχεδιασμού. Καθαρές κουβέντες.

Με αυτό το σκεπτικό, θα θέλαμε να απευθύνουμε δημόσια τα παρακάτω ερωτήματα στο υπουργείο περιβάλλοντος, στην περιφέρεια Αττικής -ας αφήσουμε στην άκρη τον κ. Τατούλη- και στους φορείς διαχείρισης των δύο περιφερειών (Πελοποννήσου και Αττικής):

- Έχετε γίνει αποδέκτες προτάσεων - σεναρίων για καύση αποβλήτων, με τη μορφή «αποκεντρωμένων εγκαταστάσεων μηδενικού υπολείμματος» και ποια είναι η θέση σας;
- Σκοπεύετε να συμπεριλάβετε τέτοιες λύσεις και υποδομές, στην τελική εκδοχή των αναθεωρημένων ΠΕΣΔΑ;
- Πότε προβλέπεται ότι θα έχει ολοκληρωθεί η αναθεώρηση των ΠΕΣΔΑ; Θυμίζουμε ότι η ίδια η περιφέρεια Αττικής δεσμεύτηκε να παρουσιάσει τελικό σχέδιο μέσα στο Γενάρη.

Οδεύουμε σε επέκταση της εγκατάστασης της Φυλής;

Εκμεταλλευόμαστε την ευκαιρία για να θέσουμε ένα ακόμη ζήτημα. Παρακολουθούμε, το τελευταίο διάστημα, να κατασκευάζεται ένα νέο μεταλλικό κτίριο, στη θέση του ΚΔΑΥ Φυλής (της εταιρείας WATT ΑΕ, πρώην ΕΠΑΝΑ ΑΕ), που κάρηκε τον Ιούνη του 2013. Επίσης, έχουμε διαπιστώσει ότι ανακαινίζεται το κτίριο των παλιών αποθηκών του ΚΔΑΥ. Θυμίζουμε ότι και τα δύο κτίρια έχουν κατασκευαστεί σε οικόπεδο 28 στρ., που ανήκει στο δήμο Φυλής και για το οποίο υπάρχει μακροχρόνια μίσθωση στην εταιρεία WATT. Το οικόπεδο βρίσκεται στα όρια της εγκατάστασης (ΟΕΔΑ) της Φυλής και αποτελεί, ουσιαστικά, τμήμα της. Αναπόφευκτα, προκύπτουν τα εξής ερωτήματα:

- Για ποια χρήση προορίζονται τα δύο κτίρια; Υπάρχει πολεοδομική και περιβαλλοντική αδειοδότηση;
- Η χρήση αυτή έχει σχέση με τη διαχείριση αποβλήτων και με ποιες ακριβώς, δραστηριότητες; Σε αυτήν την περίπτωση, σε ποιο σχεδιασμό εντάσσονται οι δραστηριότητες; Υπάρχει συνεννόηση με τον ΕΔΣΝΑ και την περιφέρεια Αττικής;
- Ο δήμος Φυλής και ο ΕΔΣΝΑ έχουν υπόψη τους τις νέες δραστηριότητες, που θα αναπτυχθούν στο συγκεκριμένο χώρο; Σχετίζονται αυτές με τα σενάρια για επέκταση της εγκατάστασης της Φυλής και τη λεγόμενη γ' φάση;
- Ο δήμος Φυλής έχει βολιδοσκοπηθεί για παραχώρηση και άλλων οικοπέδων για παρόμοιες δραστηριότητες;

Το θέμα είναι αρκετά σοβαρό και ελπίζουμε ότι θα δοθούν οι δέουσες απαντήσεις.

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ (ΠΡΩΣΥΝΑΤ)

prosynat.blogspot.gr